

БУРШТИН — викопна смола хвойних дерев палеогенового періоду. Ін. назва — янтар. Серед різновидів Б. найрозповсюдженішим ювелірно-виробним мінералом є сукциніт, який має в своєму складі 2–7 % янтарної кислоти. Твердість його за шкалою Мооса — 2–2,5, густина — 1,06–1,08, злам раковистий, блиск жирний, восковий, матовий, риска жовто-біла. За прозорістю орієнтовно розрізняють такі різновиди Б.: прозорий, з відтінком лимонно-жовтого або медового кольору, димчастий і непрозорий, костяний. За температури 120–150 °С Б. стає м'яким, а за 350–400 °С — плавиться. Б. горить у вогні, інертний щодо впливу кислот і лугів. Спорадичні знахідки Б. в Україні відомі здавна. 1979 на пн.-зх. околиці УЩ, на заболоченій низовині Волинського Полісся виявлено значні пром. скупчення Б. Нині його добувають на окремих розвіданих блоках у р-ні смт Клесів Сарнен. р-ну Рівнен. обл. Клесівський бурштиноносний р-н охоплює ділянку бл. 100 км². Розсипища Б. приурочені до піщано-глинистих відкладів пізньоеоценового віку, представлених нижнім і верхнім бурштиноносними горизонтами заг. потуж. до 20 м. Нерідко в базальному горизонті вміст Б. досягає більш як 1 кг/м³, а окремі його відміни складають 10 %,

димчасті — 30 %, а непрозорі — 60 %. Нарівні з Клесівським бурштиноносним р-ном так само перспективними є Володимирец. р-н (села Дубівка, Каноничі, Кідри), Дубровиц. р-н (села Осове, Підлісне, Бережниця, Вільне, Грані, Грицьки, Берестя, м. Дубровиця), усі — Рівнен. обл.; Ємільчин. р-н Житомир. обл. (с. Бараші). Вартість укр. Б. визначається високими ювелірно-виробними властивостями, які не поступаються балтійському. Пром. переробка вітчизн. Б. розпочалася у травні 1994 на держ. підприємстві «Укрбурштин» (Рівне). Із відходів Б. виготовляють високоякісні лаки, емалі, фарби, хім. реактиви, біогенні стимулятори для с.-г. культур.

Рекомендована література

1. Майданович И., Макаренко Д. Геология и генезис янтареносных отложений Украинского Полесья. К., 1988;
2. Фракей Э. Янтарь. Москва, 1990;
3. Мацуй В., Нестеровский В. Янтарь Украины: Состояние проблемы. К., 1995.

Д. Є. Макаренко

Бібліографічний опис:

Бурштин / Д. Є. Макаренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-38191>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).